

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 50 »
Helyben nanzoz uordca:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr
Vidékire postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 50 »

NAGYVÁRAD, július 14.

A liberálizmus gyönyörűségei segédhadai.

Budapestről, jul. 13-ról írják lapunknak: Megérkeztek a bécsi liberálisok székes fővárosunkba.

Soha olyan szedett-vetett, gyülevész népet Magyarország fővárosa még nem látott. A cseh zsebrákok — gigerlik voltak ezekhez képest.

A csapat élén van néhány tisztességes külsejű germán férfiú, többnyire bécsi városi liberális községi képviselők; a többi valóságos salakja Bécsnek.

Néhány Galicziából Bécsbe szakadt s pájeszt levett zsidó ujságíró, kiket már Kronawetter kíséretében volt »átkozott« szerencsénk látni; azután faczér zsidó kereskedő-segédék, pinczerek és más hasonfajtájú népek, némelyek »polgári« életpárjukkal.

Általános a vélemény pártkülönbség nélkül, hogy a magyar székes fővárost és a kiállítását meg kellett volna kimélni ily szánalmasan nevetséges tüntetésektől, melyek a magyar nemzetet világ csufjává teszik.

Nem volna semmi kifogásunk ellene, ha a liberális párt a maga külön pártkasszájából fedezné a kevés kivétellel éhenkórász »vendégeknek« megvendéglését. Elvégre is, minden lyúk megleli a maga följát: így a liberálizmus foszladozó gunyájának, népszerűségének elég jó Bécs salakja is. Similis simili gaudet.

Ámde ezeknek ellátása közköltsegen, az adófizetők véres verejtékéből történik. És azért ez a haszontalan, sőt vétkes pa-

zarlás valósággal égbe kiáltó bűn, mitöbb merénylet az adózó polgárok zsebe ellen.

Ennyire jutott a legazdálkodott liberálizmus. Faczér kelnereknek s handléknak a segítségére szorult, akiknek szónoka elég vakmerő volt oly hangon beszélni, mely egyáltalán nem illik Magyarországnak, mint önálló államnak s fővárosának méltóságához. Tessék csak elolvasni azt a zsidó köpködést, melyet ez a szónok véghez visz: ilyet csak a bécsi zsidóvásáron. (Tandemarkt) vagy a budapesti újvásár-téren lehet hébe-korba hallani. (L. táviratot.)

Azonfelül mi köze Magyarországnak ahhoz a házi perpatvarhoz, mely Bécsben Luegerék és a liberálisok között jó ideje folyik? Sőt, mivel alkotmányos esz-közökkel vitatik és Luegerék alkotmányos uton szereztek meg maguknak a többséget, nekünk nem illik, s nem is szabad megengednünk, hogy akár a liberálisok, akár Luegerék Magyarország fővárosába tegyék át »szafos« vitáikat.

Mit szólnának a mi liberálisaink, ha Bécsben utánozni fogják a mai budapesti példát és hozatnak maguknak Magyarországból példát! Brassóból néhány szászt, vagy Zágrábból horvátot stb. és azoknak megengedik, hogy az osztrák kormány s főváros hivatalos segédlete mellett ott oly hurokat pengessenek a magyar állam s nemzet ellen, mint drágalatos bécsi »vendégeink« ma tették minálunk Bécs községi képviseletének törvényes többsége és az osztrák császár által jóváhagyott községi kormányzata ellen.

Nagyon veszélyes játékot folytat a Bánffy-kormány eme vendéglátással, melynek következményei nem fognak elmaradni.

Kuriózumképpen emlitem meg azt is, hogy a bécsi vendégeknek egy része számára külön kóser konyhát rendeztek be és kóser ételeket főztek a XIX. század fölvilágosodásának és a szabadelvűségnek nagyobb dicsőségére. Legkevésbé sem akarom kétségbe vonni a kóser-étkezés jogosultságát, csak azt ne kívánják azután a magyar nemzettől, hogy az igazi tizenhárom próbás szabadelvűséget a sakterozással egy s ugyanazon elvnek, eszmének, sőt honmentő programmnak tartsa.

Olyan nincs! Azt a józan magyar népet nem veszi, ha meg is ismétlik a bécsi rücskös néppel szegényszemre folytatott tüntetést.

A magyar-csékei képviselőválasztás.

A magyar-csékei választó-kerület, mely Rezey Szilviusz lemondásával, illetőleg állami tanfelügyelővé történt, de még ki nem hirdett kinevezésével váratlanul képviselő nélkül maradt, sok gondot okoz a kormánynak, még inkább Beöthy László főispánnak!

Mint már jelentettük, fűnek-fának kínálta a kerületet, de nem akadt bátor ember, aki arra a földatra vállalkozott volna.

Akkor, mint megirtuk, kérésre fogta a dolgot és a nagyváradai görög szertartású egyházmegye egyik bíváló papját ostromolta vállalná el azt az elarvult mandátumot. A jeles férfiú azonban nem akarta a Bánffy-szekerét tolni és az ugynevezett egyházpolitika radikálizmus malmára hajtani a vizet.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A talizmán.

— Irta: Prigl Olga —

A leány odalépett az ablakhoz, leengedte a sötétvörös függöny fél szárnyát, — a nap arezába sütött — s aztán visszaült helyére. Szemét nyugodtan emelte az előtte ülő férfira, a mint halk, de csak nem parancsoló hangon ejtette ki:

— Folytassa, . . .

— Igen, szerettem magát. Hatalmába kerített az hideg szépsége, a tartózkodása. Szerettem . . . de tudja mindenkinek meg vannak a magakötelességei, a mit a gondviselés, — vagy mint mondgyak, inkább a végzete eléje szabott. Az én kötelességem, hogy lemondjak magáról, szépségéről, okosságáról, — körülményeim s életviszonyom kényszerítenek erre — a maga kötelessége csak, — hogy megvessen . . .

Pethő Akos az utolsó szónál bekapta azt a keskeny, finom szájaszélit s úgy nézett fel félig csukott szemmel a leányra.

Az felkaczagott, hogy kilátszott mind a huszonnyolc apró fehér foga,

— Megvessem! most mondja ezt, — no lássa én előbb kitaláltam.

Hahaha! Hát a blazirtság — a mi bennem maguk szerint a leghódítóbb — nem-e

a legnagyobb megvetés maguk iránt? Hát hadd éreznék kinját mind . . . mind . . . Soha!

Pethő Akos most már beleharapott az ajkába s aztán úgy érezte, hogy csak még jobban tudja szeretni azt a lányt. Mikor olyan, mint egy bosszút lihegő cherub, csak a lángpallos hiányzik kezéből.

— Lássá, hát kár is volt mondanom, haszontalan szószaporítás. . . Igen, vessen meg, de nem mint barátját, — igérje meg nekem, kérem . . .

A leány fölállott, ujjahegyt, mely olyan volt mint a jég, — odanyujtva a férfinak, — csak annyit mondott kurtán:

— Jó éjt. . .

Mikor az aztán kint volt az ajtón, akkor leborult a két karjára és sirt, — sirt a szivéből.

Nem tehetett róla.

Hiszen most az egyszer álmodta volna bele magát a boldogságba, mert szerette azt a férfit . . . Hát persze, ő is csak olyan leány volt mint a többi, olyan bolond, — s Pethő Akos még mondja neki a szemébe, hogy nem kell, nem, és adja a képmutatót, — körülményei, életviszonya felhozakodásával — mintha fájna neki róla lemondani.

Pál Hermin keserű mosolyra huzta az száját.

— Dehogy fáj. . .

Aztán dühös lett. A vére forrott, — mint izzó lávafolyam keringett ereimben, szerette

volna felperzselni az egész világot, vele együtt Hadd éreznék kinját mind . . . mind . . .

S nem volt senkije a ki lázas homlokára tette volna sima, hűvös kezét, a kinek elmondhatta volna azt a mi úgy gyötri. Pedig panaszkodni olyan jól esik, megkönnyebbül utána az embernek a szive lelke.

Csak járkált tovább, egyre hevesebb, indulatosabb léptekkel, azután hirtelen eszébe jutott valami.

A leány babonás, a szerelmes leányok még babonásabbak.

Pál Hermin csak egyben hitt, — családi talizmányjukban.

Félmogyoró nagyságu csiszolt gyémánttű volt az, arany foglallattal.

A Pál család valamelyik dédanyja kapta valami királyi hercegtől, aki sznrelmes volt bele.

A család igen büszke volt erre, s mint legfőbb kincsét, hagyta a követ unokáról, unokára.

Bübajos csodát tulajdonítottak neki, s a hagyomány a nisztikus regék egész csoportját fűzte hozzá.

Évek hosszú során a nagynevű Pál család tönkrement, — a talizmán sem bírta őket megóvni attól — a férfiak kihalt, leányágon Hermin az utolsó. Az ő birtokában volt a kő, a szép Pál leányoknak századokon át mennyasszonyi éke.

Hermin elővette s beszélni kezdett hozzá. úgy a hogy anyjától, nagyanyjától tanulta:

— Szép gyémánt, annyi boldogság, annyi

Igy azután a főispán ifjabb Tisza Kálmánra vetette a szemét, de bár vállalkozó kedv nem hiányzott volna, a kerületben egy Tiszával még kísérletet sem lett volna tanácsos tenni.

Ily körülmények között végre, mint városzerte hírlík, Papp János megyei főjegyzőt jelölik, aki a magy. csékei kerületben, valamint általában az egész megyében, különösen oláh ajku választóink körében igen nagy népszerűségnek örvend.

Ha Papp János a jelöltséget végleg elfogadja, akkor megválasztása bizonyos, mivel ellenjelöltje nem lesz.

„Biharmegyei kincsek.”

„Biharmegyei kincsek” cím alatt a „Hét-fői Ertesítő” tegnapi számában Vaskóhi aláírással egy igen jóakaratu felszólalás olvasható, mely a szegény nép érdekében a vaskóhi Vas és márványbányák üzembe hozatalát ajánlja melégen a püspökségi uradalom figyelmébe.

Ennek kapcsán jónak látjuk közölni azon tudomásunkat, hogy a kérdéses bányák műveltetése a püspökségi uradalomnak már régóta képezi élénk érdeklődéses komoly törekvése tárgyát; különösen mióta a belényes-vaskóhi vasut megnyitott de mindeddig sajnos még kellő eredmény nélkül.

Igy a választmány illetőleg a hazai éskülföldi nagy lapokban történt hirdetések után és eredményekép az uradalom már egy angol-magyar céggel szerződést is kötött, de e cég két évi kísérletezés után, a szerződéstől visszalépett.

A további kísérletek pedig még mindeddig nem vezettek eredményre.

A márványbánya művelést illetőleg pedig ámbár az országos építész és mérnök egyesületnél most is állandóan vannak kiállítva mutatványok; mindeddig nem mutatkozik állítólag, a nagy márványbőség s másutt kedvezőbb közlekedési viszonyok miatt kezeslet.

E tekintetben tanulságos az is, hogy ugyanott nagy anyagi áldozatokkal márványfejtések is történtek, sőt belőlük néhány darab az új-országház építésénél oszlopok gyanánt be is

használtatott, de az illető vállalkozó ur még ma is várja áldozatainak s vállalkozásainak eredményét.

Továbbá úgy vagyunk értesülve, hogy hasonló fáradozásokat fejtett ki közeli Petróczi vasbányáit illetőleg a nváradai gör. kath. püspökségi uradalom is, de még mindeddig az ő fáradozásait sem koronázta siker.

Ugy látszik tehát, hogy a szóban forgó biharvármegyei kincsek kiaknázásának még nem érkezett el ideje, habár ezt a birtokosok úgy a a szegény nép, mint saját jól felfogott érdekekből is siettetni igyekeznek.

Választók összeírása Biharmegyében.

Mily fogásokkal készítik elő a jövő képviselőválasztásokat, annak egyik bizonyítéka a választók összeírásánál követett eljárás Biharmegyében.

Beöthy László főispán úgy látszik rá éhezett a Szalavszky és Tarnóczy dicsőségére, máskülönben megmagyarázhatatlan volna az, amit Biharmegyében szélteben-hosszában most tapasztalni lehet.

Biharvármegye több községéből ugyanis panaszok hangzanak a választók már meglőrtént összeírása ellen.

A kormány férfiai ravasz furfanggal csak tuljarni a szegény polgárok eszén mindent elkövetnek, hogy a választók lajstromából mentől több ellenzéki férfiú kimaradjon.

Mint megbízható forrásból értesültünk, már hónapokkal ezelőtt az összes kör- és községi jegyzők *tilkos utasítást* kaptak, hogy mentől több szavazót elvonjanak alkotmányos joguknak gyakorlatától. A pórnép örül, mentől tovább húzhatja a reá nézve oly terhes adó befizetését. És éppen ennél a gyöngéjőknél érte őket utól az intező körök furfangja, *mert a jegyzők azok adóját, kik előreláthatólag a kormány ellen szavaztak volna, — nem volt szabad sürgetni s így történt meg, hogy temérdek ellenzéki választó kimaradt a választók lajstromából.*

Például egy kerület községében, — melyben a néppárt is erősen szervezkedett, a mult képviselő választás alkalmával leszavazott 170 választó polgár közül most már csak hatvan szavazhat és mind a hatvan arra a pártra, melyre a jegyzőjük akarja. Természetesen ez nem lehet más, mint a kormánypárt.

Élénk világot vet e leleplezés azokra nézve,

Pethő Ákos apja bankhivatalnok volt Szilassival együtt — s nagyon jó barátok.

Egyszer a többi hivatalnokok hiányról, sikasztásról kezdtek suttogni. — a gyanu az öreg Pethőre irányult. S nyolcz-tizezer forint nem kis pénz. Később ismét azt beszélték, hogy Szilassi, — ki különben vagyonos ember — barátja helyett fődözte a hiányt; — a család még most is törleszti neki évente. Azonban még mindig nagy összeggel tartoznak. Szilassi követelődik, egyre nagyobb kamatot kíván s azzal fenyegeti őket, hogy nyilvánosságra hoz mindent.

Azt is tudta Hermin, hogy a gögös Szilassi leány szerelmes Pethő Ákosba, őt meg gyűlöli, megfojtaná egy kanál vízbe. Az a gyűrött tópet levél, mely valószínűleg Ákos zsebéből esett ki, az megépen világot vett mindenre.

Szilassi elakarja vétetni a leányát Pethővel. Leány vagy pénz, — mondja ki kérelhetetlenül. Vagy elveszed a lányomat, vagy megfizetsz még ma, — azt ugyan tudta, hogy nem teheti, — vagy fölfedezem a dolgot, s a világ előtt becsületben megöszült apád nem tudom hol fogja lehajtani öreg fejét.

— Szegény nyomorult Pethő Ákns! — de azért ne hidd, hogy Pál Hermin téged megveszen. Nem! Olyan bolond leány ő is, mint a többi, — szeret, nagyon tud szeretni . . .

De megis mutatta, — eladta érte a talizmánját. Csak megcsereítte, mert helyette ő lett talizmán, annak a férfinak a talizmánja . . .

Az összeg mellé szépen odatette azt a végzetes gyűrött levelet s ő maga azt irta rá;

— Ha csak ez volt az ok?!

— Sajnálom, hogy nem volt több kizalma hozzám.

kiknek mindenáron, a nemzet alkotmányos jogainak megvédése lenne kötelességök.

Felhívjuk e körülményre az ellenzéki pártok vezérferfiainak figyelmét.

A kath. tanítók fogadalmi zászlója.

Vajjon kit ne érdekelne az, hogy minő lehet a kath. tanítók fogadalmi zászlója, melyet I-ső orsz. nagygyűlésünk alkalmából br. Hor-nig Károly veszprémi püspök szentelt be s mely a zászlóanya gr. Wencheim Krisztina urnő ő nagymélt. magas védnöksége alatt az egyetemi templomba helyeztetik el, hogy nagyon messze időközön át hirdesse tanítóink igaz magyar katolikus voltából eredő vallásos fogadalmát, mely ha ismer is jó és hazát szerető magyart, de magyarságában és hazafiságában utólni nem engedi magát.

De lássuk a zászlót.

A zászló három részből áll, és pedig: a lobogóból, a rudból és a zászlóanya által aján-dékozott szalagból.

A lobogó sötét krém színű nehéz selyem, dús arany himzéssel s körül aranyrojtjal, két végén ugyancsak aranyrojtokból álló bojtokkal.

A lobogón két művésziest festett kép van, melyek egyike a boldogságos Szűz Anyát ábrázolja a következő felirattal: „Magyarország Nagyasszonya véd és oltalmazd hí népedet az új ezredévben.” A másikon pedig, midőn szent István felajánlja a koronát a Boldogságos Szűznek; e kép a következő köriratot viseli: „A magyarországi kath. tanítók ezredéves fogadalmi zászlója. 896—1896.”

A szalag szintén dús aranyhimzéssel el-látott nehéz selyem: „Üdv és dicsőség a kath. tanügy munkásainak” felirattal. A szalag két végén a zászlóanya művésziest himzett családi címere van.

A rúd fehérea fényezett vörösfenyő csúcsos végén a megváltás jelével.

Mondhatom, hogy a zászló a maga nemében páratlanul művésziest kivitelű s valóban gyönyörű, méltó büszkeségét képezvén Szűts és Társa című budapesti cégnek, ki minden lehető megtett, hogy a zászló a magyar műiparnak egy kiváló remeke legyen, miért is teljes elismeréssel adózunk a nevezett cégnek, mint a kath. honi ipar egyik legkiválóbb kultiválójának. A zászló rúdja, telve jeleseink nevével ellátott szegekkel, fenséges látványt nyújt.

B. V.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Július 15. A választók névjegyzékének megtekintésére kitűzött utolsó nap.

• 19. A függetlenségi és 48-as kör kirándulása a Püspök-fürdőbe.

• 29. Berettyó vízszabályozó társulat közgyűlése d. e. 11 órakor.

Auguszt. 9. Népiünnepély a Rhédey-kertben.

* **A pápa az aranyrózsát** hir szerint, ez idén bolgár fejedelmének adja elismerésül azért a hősi elszántságért, melylyel fiának a szakadár egyházba való áttérését mindent tőle kitelhető módon megakadályozni igyekezett.

* **A katolikus sajtó érdekében.** Fechan chicagói érsek egyházmegyéje papjaihoz körlevelet intézett, a melyben azoknak lelkükre köti, hogy hiveiket rosz irányu lapok olvasásától visszatartsák s buzdítsák őket a katolikus sajtó erélyes támogatására.

* **Az in petto bibornokokra vonatkozólag** az általunk e lapban megnevezett két főpapon kívül Rómában egy harmadikat is em-

bánat tanuja, — ki a jövőbe látsz — mondd, leszek-e még én boldog valamikor?

A kő felcsillogott s csak úgy szorta a sugarat.

— Eh, bolondság, nem igaz . . .

— De tovább. Van-e nekem valami bánatom?

A gyémánt homályos lett, szürke fénytelen.

— Szeret-e még valaki?

A gyémánt ujfént ragyogott.

— Az . . . ?!

E szókra úgy fénylett, mintha csak tűz gyúlt volna ki belőle.

— Fog-e valaha mást szeretni? — faggatta tovább a leány,

Abban a perczen kipatant kezéből a tőle a szőnyegre.

Hermin utána hajolt, s hogy föl akarja venni, — egy idegesen össze-vissza gyürt levét került kezébe. Nézte, s töprengett rajta. Középen ketté volt szakitva, a különben is kúszált iras, szakgatott mondatok . . .

Hermin sápadt, majd vörös lett, mig asorokat átfutotta, s csak annyit mondott:

— Gyáva . . . Fél, de őrsze tudja törni egy leánynak a szívet. . .

Aztán megbánta, hogy olyan keményen itélt fölötte. Mit is tett volna Ákos egyebet. Végre is nem az ő hibája s ha áldozat lesz, — csak a családnak áldozata, kinek a jó hírnevét menti meg.

Most jutott csak Herminnek eszébe, a mit arról a bizonyos Pethő-Szilassy féle dologról hallott.

legetnek, és ez mgre **Altmayer Henrik** dömés atya, bogdagi l. cz. érsek, Mesopotamia, Kurdistan és Kis-Örményország apostoli delegátusa.

* **Személyi hír.** Dr. **Vucskics Gyula** theologiai tanár, lapunk főmunkatársa tegnap az esti vonattal Budapestről visszajött, hol a kiállítás tanulmányozása céljából egy hét óta időzött. — **Kledorfer Lambert**, a helybeli kapuczinus zárda főnöke tegnap a reggeli gyorsvonattal Bécsbe utazott, hol részt vesz a ft. kapuczinus rendi osztrák-magyar tartomány főnökének választásában, mely f. hó 15-én szerdán megy végbe.

* **A nagyváradai görög-keleti konzisztorium** ma, jul. 13-án tartott teljes ülésében választotta meg a tenkei esperest **Rokszi Miklós** méhkereki lelkész személyében, 12 szavazattal Leuka Fülöp 6 szavazatával szemben.

* **A miniszter megmagyarázta.** A földművelésügyi miniszter által a sertésvész fellépte alkalmából kiadott reudeletet egyes helyeken tévesen érte **mezik.** A miniszter ugyanis tapasztalta, hogy a sertésvész által fertőzött község belterületét, vagy egyes pusztát, majort helyeznek zárlat alá, míg a község többi részét vérszentesnek jelzik. Egy leiratában most helyteleníti ezt a miniszter, mert a község az összes hozzátartozó pusztákkal, majorokkal egy közigazgatási egységet képez s a sertésvész fellépte alkalmával a község egész határa zár alá veendő. Egyes nagy kiterjedésű községekben, indokolt előterjesztésre a miniszter tehet kivételt.

* **Ujabb beavatkozás kath. iskoláink ügyébe.** A közoktatásügyi miniszter legújabb rendeletet bocsátott ki a tanfelügyelőkhöz az iskolák számadásainak felülvizsgálása ügyében. E rendeletben a többi közt ezeket mondja a miniszter: Ami pedig az 1893. évi XXVI. t.-cz. alapján segélyezett felekezeti iskolák számadásait illeti, ezekre nézve tudomás és mihez tartás céljából közlöm, hogy mintán ezen iskolák segélyezésére engedélyezett államsegély mindenkor az illető tanító nevéhez van kötve, az államsegély helyes felhasználásának beigazolása céljából, egy számadási példányon kívül az illető tanító, mint az engedélyezett összeg felvételére egyedül jogosított egyén szabályszerűen bélyegelt nyugtája is bemutatandó.

* **Rekvium Nogáll Károly püspök lelki üdvéért.** Nogáll Károly pápóczi prépost halálával a prépostsághoz tartozó községek hívei is mély gyászt viselnek. Páliban csütörtökön a halálkozás hetedik napján tartották meg a fényes gyászisteniszteletet az Urban elköltözött lelki üdvéért. A gyázmisén az előkelőség és a hívek nagy számban vettek részt.

* **A realiskolai vízvezeték.** A minisztérium 18.000 frtos terhet vett le a városról amidőn a realiskolát bebutorozta. Azonban a gáz és vízvezeték bevezetését, a város nyakán hagyta. A tanács ennél fogva utasította a főmérnököt, hogy a takarékoság elveinek szem előtt tartásával készítsen új költségvetési tervezetet, amelyet a főmérnök már be is terjesztett. E szerint mindkét, — úgy a gáz, mint a víz — bevezetése 4000 frtba kerül, míg a régi költségvetés 6000 frtra tette. Így 2000 frt megtakarítás mégis mutatkozik. A bevezetést a mérnöki hivatal fogja eszközölni.

* **A titokzatos százezer forint.** A »Veszprémi H—p« kormánypárti forrásból veszi a következő szenzációs, de a hitelességnek minden jelével bíró hírt. Hogy a képviselőház feloszlata küszöbön áll és hogy az új választások mihamarább meg fognak történni, annak legbiztosabb jele az, hogy a kormánypárti pártkassza már akcióba lépett, a kitüntetések szarmazott pénzeket már küldözik szét az ország minden részébe. Veszprémbe nemrég érkezett a pártkasszából egy nagy összeg: száz-

ezer forint, mely egyelőre a Veszprémi Takarékpénztárban helyeztetett el. Miután természetesen ilyen nagy összeg titokban nem érkeztetett meg városunkba, találtak a küldése számára egy olyan címet, a mely megmagyarázhatóvá teszi a jelentékeny összegnek Veszprémbe érkezését. Ez a cím azonban semmi reális alappal nem bír, csupán és kizárólag csakis ürügy a beavatlatlanok félrevezetésére. Bizonyossá teszi a dolgot az a tény is, hogy egyik vármegyénkbeli választókerület választói már élvezték a pártkassza ezen küldeményének áldásait, egy nemrégiben a budapesti lapok kiállításai rovatában agyonreklamozott korteski-rándulás alkalmával. A titokzatos százezer forintnak eme hiteles története mindenesetre nagy szenzációt fog kelteni városunk határain kívül is és az ellenzék arra fogja birni, hogy a Veszprémbe küldött kapitális jövedő sorsát a legelőkelőbb figyelemmel kísérje.

* **Egy órai audiencia a pápánál.** A pápai kihallgatások történetében ez a páratlan eset Lefebvre de Béhain gróf francia nagy követtel történt meg június 27-én, a midőn Franciaország nagykövete bucsuzni volt XIII. Leo pápánál, mert kormányja, még a volt szabadkőműves Bourgeois-kormány, visszahívta őt állásáról. Ember emlékezet óta diplomata egy órai kihallgatásban nem részesült. A pápa az ajtóig kísérte az agg diplomatát.

* **Nagy birtokesere.** Mint legmegbízhatóbb forrásból értesülünk, József főherceg ö fen ségének gyapjui birtokát báró Königswarter Herman ur tegnap hétszázezer forint az összes fundus instruktussal és az idei összes termékkel megvette.

* **A katolikus egyesületek orsz. kongresszusára** e hó 20-áig lehet jelentkezni az előkészítő bizottság irodájánál (Budapest, Koronaherceg-utca 17.) A később jelentkezők elszállásolására nézve semmi kezességet sem vállalhat a rendező bizottság.

* **Tankötelesek összeírása.** A közönség általában irtózik mindenféle összeírástól; legyen az a tankötelesek, vagy a szárnyas állatok összeírása, mert azon hiszemben van, hogy az összeírás csak azért történik, miszerint emel jék az adókat. Így az iskolai szünetekben szokták megejteni a tankötelesek gyermekek összeírását s már néhány nap múlva sorba veszik a házakat, hogy feljegyezzék a még iskolaköteles nebulókat. Az összeírást ez alkalommal is községi tanítók végzik.

* **Tűzijáték a Püspökfürdőben.** Vig, zajos élet volt vasárnap délután a Szent László fürdőben. A bérlő ügyessége és buzgalma kifogyhatatlan a különféle mulattató jelenetek, érdekes, szórakoztató látványosságok kitalálásában. A fürdő vonatok zsufolásig megteltek közönséggel, különösen mikor az idő is meleg, napsugarasra változott, özönlött jobban ki a mulatni vágyó közönség. Taracsdurogás, a Rákóczy-induló fogadta a vendégeket. Igen jól sikerültek a feleresztett s különféle állatokat ábrázoló léghajók, melyek közül nem egy beláthatatlan messzeségbe szállott el. A katona zene és a cigánybanda felváltva mulattatták a nagyszámú vendégeket. A legérdekesebb volt természetesen a szépen sikerült tűzijáték. Zajosan megtapsolták király Ő Felsége ragyogó tűzből összealkotott arcképét. Nemzeti pántlikás leányok tombola jegyeket árultak, a melyeknek huzása a jövő vasárnap lesz. — Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a konyha és a kiszolgáló nagyban gyarló volt. Egyébiránt is egy fürdő jó nevét nem lehet holmi vásári czécczével megállapítani, mely ugys csak egy két vasárnapra képes sokadalmat előidézni. A Félix-fürdőben is nagy közönség szórakozott kitűnő zene mellett.

* **Halálkozás.** A következő gyászjelentés vettük: Porcsalmy Sándor és neje Fáber Anna bánattól lesujtva tudatják, hogy 8 éves Gizella leányuk f. hó 12-én reggel 1/4 órakor, imádásig szeretett nagyanyja özv. Fáber Antalné

karjai között, hosszas betegség és a halotti szentségek ajtatos felvétele után jobb létre szendült. A drága gyermek hült tetemeit tegnap délután helyezték örök nyugalomra. **V a n y á k K á r o l y n é.** szül. Pintér Erzsébet f. hó 13-án elhunyt; temetése f. hó 14-én d. u. 3 órakor lesz Széles-utca 517. sz. házból. —

* **A holt kéz.** Császka György kalocsai érsek legújabb ismét tanujelét adta kimeríthetlen bőkezűségének, a mennyiben az óbecsei katolikus legényegyesületnek házvételre egyelőre 1500 forintot adományozott; a kalocsai katolikus kör fejlesztésére pedig 1000 forintot ajánlott meg, mely összegeknek a felét már folyósította is. Ugyancsak a kalocsai katolikus legényegyesület könyvtárát pedig 33 értékessel kötetel gyarapította a nagylelkű érsek. — Kavulják János címzetes kanonok, berzencei r. k. plébános, ki az usztyei r. k. iskola felállítására, tanítók és kézimunka tanítónő évi fizetésének emelésére eddig is 4000 frtban tett alapítványt, a napokban ismét 500 frttal járult egy tanköteles leánykák számára berendezendő osztály felállítására.

* **Lévai Henrik főrendiházi tag,** nagybirtokos és neje újabb megállapodásuk szerint f. hó 14-én veszik a kereszttség szentségét dr. Zalkk János püspök kezéből, aki az új hívőknek a kereszttség után egyszersmind kiszolgáltatja a bérálás szentségét is. Lévay Henrik már évek hosszú során keresztül nagytisztelettel tanúsított a kath. egyház és vallás iránt. Táplányban ünnep és vasárnapokon istentisztelet tartásáról gondoskodott, hogy ott lakó cseledecsége szent misét és szent beszédet hallgathasson. Ugyanott saját költségén katolikus iskolát állított föl. Mint az »A« írja, Lévayt már is üldözi a zsidó sajtó, hanem a katolizáló Lévayt, mert a zsidó sajtó a svindler zsidót még a fenytő hatalommal, a törvénnyel szemben is védelmébe fogja, a keresztény hitre térő zsidót pedig szokásos fegyvereivel, rágalmazással, gyanúsítással, gunnyal üldözi. Keresük ebben a morált és nem találjuk.

* **Főispán, vasutiengedélyes, képviselő-jelölt.** Ebben a három szóba lehet összefoglalni Borsodvármegye, néhai, nagyhírnévre vergődött főispánjának, Miklós Gyulának élete történetét, ki most azzal bosszantja a jó borsodiakat, hogy fel akar lépni képviselőnek a mezőkeresztesi kerületben, még pedig párton kívüli programmal. A szomorú híre vergődött ex főispán, úgy látszik, nagyon szereti Borsodmegyét, melytől semmiképp sem bir megválni.

* **A liberalizmus végső célja.** Hogy mi a liberalizmus vége, kézzel foghatólag bizonyítja a belga liberális párt. Brüsszelben nagy falragaszokon hívják fel a liberálisok elvtársait, hogy a mindent felforgató, államveszélyes radikál-szocialistákhoz anarchistákhoz csatlakozzanak a pótválasztások alkalmával. Ebből megtanulhatja a magyar nép is, hogy mi a rendbontó liberalizmusnak végső célja.

* **Attérés.** Paulina, württembergi hercegnő, Vilmos herceg unokahuga, a ki dr. Willimall Borsodlóban 1880-ban kötött házasságakor hercegnői rangját letette s Kirbach kisasszony nevet vett föl, a napokban áttért a róm. kath. vallásra, melyhez férje s gyermekei is tartoznak. Legidősebb fia 14 éves, két leánya 10—12 évesek.

* **Szabad menlevél.** A Herkó Páter legújabb száma közli Afendakisz és Scheiber megszökött fegyenczek képét, előttük Perczel D. belügyminiszter térdel, és összetett kézzel így könyörög: Mélyen tisztelt uraim, az ég szerelmére, a hinárba jutott szent szabadelvűség nevében kérem önöket, kegyeskedjenek bátran jelentkezni, ugys éppen két erélyes és megbízható választó elnököt keressünk! A mult feléve lesz. Éljen a jövő!

* **Külön zsidóállam.** A zsidó Herzl Tivadar dr. bécsi író zseniális dologban törli a fejét: mozgalmat akar indítani egy külön zsidóállam felállítására érdekében. Herzl újabb Angolországot járja be, hogy ott is híveket szerezzen eszméjének. — Londonban, nagyszámú hallgatóság előtt felolvasást tartott a Makka-bäus-Társaság helyiségeiben s csatlakozásra

szólította fel az angol-zsidókat. Elmondta, hogy a szultán rokonszenvez a külön zsidóállam eszméjével, és hogy az egész Európában vizsgálta a zsidóság körében. Az előadás után a zsidószármazású Zangwill író és egy angol festő pártolóláig nyilatkoztak és bejelentették részvételüket a mozgalom továbbfejlesztésére. Herzl eszméje azonban erős ellenzékre is talált, melynek szónoka, Adler főrabbi lehetetlennek mondta a terv kivételét. — S a kivétel tényleg lehetetlen. Zsidóállam csak Jeruzsálem pusztulása előtt volt lehetséges, azóta és a jövőben egy külön zsidóállam: abszurdum. Ennek egyik fő oka az, hogy a zsidók most már csak más fajok, csak a keresztények nyákan tudnak élőködni. — Egymással és egymás közt semmi esetre sem boldogulnának, mert egyikük nagyobb kőkler, mint a másik.

* **A nagyváradi csatornázás.** A várok további engedélyezése tárgyában a város felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, ki az engedélyezés előtt bekívánta a város területén levő műtárgyakról szóló kimutatást. Ehez képest a mérnöki hivatal az állandó körözpárról s a város területén levő vas és fahidakról s a földalatti csatornákról helyszíni rajzot készített. A jelentés legérdekesebb része, mely a csatorna hosszát kimutatja. Eszerint földalatti betonesatorna van 2900 folyó méter, téglacsatorna pedig 4600 fm. Mivel a csatornázás kérdésének megoldása közel van, a mérnöki hivatal a rossz állapotban levő csatornák renoválását ez idő szerint szükséglettel tartja, de a csatornázás létesítését jelentésében nélkülözhetetlennek jelzi.

* **A tisztai Caszinó új helyisége.** A tisztai Caszinó és a tisztai étkezde, mint értesülünk, nem sokára diszes új helyiséget bérel. A Kereskedelmi Csarnok elnökségével, most tárgyal a katonai bizottság. A palota keleti részén, a kereskedő ifjak egyesületének jelenlegi helyiségét vennék át a kaszinó céljaira, azonban egy új épületrészt emelnének még hozzá nagy étkező, honyha, stb. számára. A terv szerint olyan tágas, diszes helyiséget nyerne a tisztai Caszinó, a milyen kevés helyen van s a mi fő, közel a városhoz.

* **Gyászhir.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Magyar-Gyerő monostori báró Kemény Emma mint neje, továbbá leánya zeykfalvi Zeyk Iza férjzett Zathureczky Istvánné férjével és leányuk Iza, úgy az összes rokonság nevében mélyen megsomorodott szívvel jelenti a szeretett férj, apa, após és nagyapának zeykfalvi Zeyk Albert József miniszteri tanácsos és az »Adria« magyar tengerhajózási részvénytársaság miniszteri biztosának f. hó 12-én életének 70-ik évében hosszúságú szenvedés után történt gyászos elhunytát. Temetése f. hó 14-én d. u. 3 órakor lesz Czeckén. Béke háimvairai!

* **A panaszkönyv.** Párisban egy utasnak az a különös ötlete támadt, hogy az omnibuszvállalat egyik főállomásán beirt valamit a panaszkönyvbe. Már hogy is lehet panaszkönyvbe írni?! Tényleg a társaság nem is hederített a panasza, az ellenőr azonban, aki ellen a panasz volt, rágalmozási pört indított az utas ellen. A bíróság persze visszautasította a furcsa panaszt azzal a megokolással, hogy az utas nem bántotta az omnibusz-ellenőrt magán-személyében, hanem csak mint »közhivatalnokot.«

* **Cs. és kir. postagalambok gyakorlata.** A komáromi postagalamb-állomás (k. u. k. Brieftauban-Statlon Komorn) folyó hó 9-én este 83 darab postagalambot küldött a nyitrai vasuti állomásfőnök címére, azon megkereséssel, hogy azokat másnap reggel kedvező idő esetén bocássá el. A galambok, melyek a mi házi galambjainktól erős, karsu testűek és jóval sebesebb repüléssel különböznek, 2 ólmozott kosárban és számozva érkeztek meg amennyiben ugyanis minden egyes individuumnak bal lábain vékony rézperecz volt a megfelelő számmal. — Miután a szárnyas bakák az állomásfőnöktől tiszta buza-ménázst faszoltak, másnap reggel az állomással szemben fekvő ugyneve-

zett akasztófa-dombon helyeztek el úgy, hogy a kosarak nyílása Komárom felé volt fordítva. Alig hogy kinyitották, sebesen surrant ki mind a 83, és két részre vált. Az egyik csapat, mintegy 20 darab a helyes irányban csakhamar eltűnt, a másik nagyobb azonban, iv alakban a város felé fordult és Zobor hegy tetejének tartott, nyilván azért, — írja a »Ny. Szemle« — hogy megnézzék, mennyire haladt már a zobori emlékek. Egyideig láthatók voltak még, széles nagy körben izeve, de csakhamar eltűntek a távolságban.

* **Minta.** Pityergő inas lép a keztyüs bolla: — Kérek keztyüt a majsztrannak, mert zászlószentelés lesz.

— Hát milyen számú keztyű kell a gazdának? — Tessék itt az arcomról lemérni... Épen most vágott pofon!

* **Visszaélt a szíves látással.** Breidck József, Klein Márton nevű kollegájánál volt szálva. Azonban egy alkalmas pillanatban feltörte barátja ládáját és abból husz forintot ellopott és megugrott. Azonban a károsult ezimborá tetten kapta és lármát ütött, egy rendőr pedig mindenütt nyomában volt a menekülő tolvajnak, ki látva hogy veszélyben van, a lopott pénz egy részét egy utjába eső pinczejükbe dobta. Ekkor érte utol a rendőr és fülön csipve a barátságos vendégszeretettel rutul visszaélt feltörőt. Ma átkísérték az ügyészséghez.

* **Elmebeteg nagyváradi író.** Gyaiokay Mózes, ki a nagyváradi törvényszéki elnökkel is nagyon közeli rokonságban áll s ki a »Struenseé« című munkájával annak idején oly nagy feltűnést keltett, — delirium tremens-be esett. Mindenünne igazolványt akart szerezni a felől, hogy ő nagyváradi illetőségű s felment az alispánhoz is ki megtagadta ezt s az illetékes hatósághoz utasította a kérésével. Később ismét felment az alispánhoz és mankóját ráemelte. Persze, a szerencsétlen embert letartóztatták s a rendőrséghez telefonoztak, honnan azonnal megérkezett Papoleczy alkaptány és az elmebeteg a kórházba szállították. Meghatottan szemlélték az orvosok s a rendőri közegek azt az embert kényszer zubbonyban, kihez oly sok reményt fűztek s kit legkíváltságosabb íróink is valóságos lángésznek ismertek el.

* **A debreczeni szenzáció lopás.** A dr. Wolafka Nándor püspök kárára elkövetett lopás tettesét még ez ideig nem sikerült kinyomozni, a vizsgálatot vezető III. ker. rendőrségnek. A rejtélyes idegennek, ki állítólag a lopást elkövette nyomavesztett. A rendőrség most más irányba terelte a vizsgálatot, s a felmerült jelekből ítélve a rendőrség bizik benne, hogy a tettest kézrekeríti. Mint halljuk, a kár alig haladja meg a 200 frtot.

* **Körözött mákvirágok.** A hivatalos rendőri közlöny legutóbbi száma két biharmegyei jómadár országos körözését hozza. Bárány Julesa korántsem olyan szelid leányzó, a milyennek a neve után itélnők. Becsavarogta párszor Biharmegyét s kéjtutásai közben lopott. A törvényszék elítélte 6 hónapra ezen szarka természet miatt, de most, mikor már le kellene ülni a rövidke félesztendőt, nem találják sehol. Különben a 21 éves leány Földesi Rózának is nevezi magát. — A másik körözött egyen a katonaság elől igyekszik megőrizni inkognitóját. Bulle Sándornak hívják a székelyteleki születésű, 22 éves ismeretlen tartózkodású hadkötelet. — A tenkei fűszolgabíró körözeti.

* **Kedvező hír a hentéseknek.** A nagyváradi hentes iparosok nagyon megvannak akadva a sertésvészszel. Nem elég még az, hogy alig kapnak sertést levágásra, de még azzal is zaklatva voltak, hogy nem engedték nekik meg a sertések levágását a lakásaikon, hanem minden darab sertést az e célra be sem rendezett köztérközvidon kellett leöletni. A hentések panaszára Rác Mihály polgármester helyettes táviratilag kérte a földmívelésügyi minisztert, hogy sertés vágóhid hiányában engedje meg a hentéseknek, miszerint sertéseiket az eddigi módon, otthon vágassák le. A miniszter szintén táviratilag válaszolt és pedig a hentések javára. A miniszter távirata a következő:

Sertésvész miatt szoros községi zár alá vett községekből, vagy az ilyen községgel való közvetlen szomszédságuk miatt forgalmi kor-

látozás alatt álló községekből származott, teljesen egészséges sertéseknek sertésvágóhid hiányában a hentések saját ipartelepén hatósági állat orvos jelenlétében szigorú rendőri felügyelet mellett 48 óra alatt leendő levágás céljából vasuton vagy kocsin való behozatalát megengedem.

Földmívelésügyi miniszter.

* **Két iskolatárs.** Tudvalevő, írja a Ny. Sz., hogy így a vakációk idöben az ország majd egyik, majd másik vidékéről fordul meg vendég a nyitrai várban. Vendégszerető és sok ismerőssel bíró urnál ez nem esoda. Ilyen pedig a vár mostani ura, Bende püspök. Hétfőn délután is berobogott a fiakker a váruddvarra s arról egy éltebb ur lépett le. A háziur éppen a bástyán sétált, de észrevevén az érkezőt, maga sietett le hozzája. Szíves köszöntéssel üdvözölte, de ez szótlánul megállt előtte.

— Kihez legyen szerencsém? — kérdi a háziur.

A kérdező nem szól semmit, áll tovább, végre megszólal: Nem ismered Imre?

— A hangot mintha hallottam volna valaha, mond mosolyogva a püspök, de bizony uraságod kivoltára nem tudok visszaemlékezni.

A vendég kihuz zsebéből egy fakult lapot, rajta 50 év előtti időből való emléksorok, az iskolatárs bucsuzója az iskolatárstól.

A püspök ráismer saját írására s már megismeri vendégét, kit 50 éve nem látott.

— Hozott Isten Alfréd! látod mennyire megváltoztunk. Hja 50 év nagy idő. No, csak hogy találkozhattunk még. A vendég Szalay Alfréd, zirci perjel volt.

— Én pedig azért jöttem, szól az iskolatárs, hogy meghivjalak jövő évi aranymisére.

— Nem úgy, feleli a püspök, előbb te jösz az enyémre, aztán én megyek hozzád.

S a két iskolatárs elmerengelt az elmúlt nagy időről, az egykori arany fiatalságról, mint az efféle igazán ritka találkozásnál másképpen nem is lehet.

Az érdekes esetből kiderül, hogy a nyitrai püspök a jövő évben ünnepli arany miséjét.

* **Ékszerlopás.** Egy Nagy Sándor-utcai házból, vasárnap délután, egy arany és ezüst órá, aranykarpereczet, továbbá egy arany láncot és egy aranyozott női tinta tartót ellopott. A lopást fényes nappal követették el s még csak gyanítani sem tudják, hogy ki vihette véghez. A rendőrség nyomoz és reméljük, hogy erélyes lépései sikerre fogják vezetni.

* **Mit lehet Budapesten látni?** A minap jártak Budapesten az orosz újságírók, hogy megismerkedjenek viszonyainkkal. A magyar kormány, nagyon helyesen, ingyen vasuti jegyekkel tisztelte meg őket s a fővárosunkban való tartózkodásuk egész ideje alatt a legmesszebb menő magyar vendégszeretnek voltak részesei. Így tehát joggal feltehetjük, hogy amit budapesti tapasztalataikról ezek a hírlapírók írnak, az, ha nem akarnak rut hálálansággal vádoltatni, nem lehet más, mint a nyert benyomásoknak hamisítatlanul hü képe. A legtekintélyesebb orosz lapok egyikének, a szentpétervári »Novoje Vremja«-nak kiküldött tudósítója most számol be a látottakról. Egyebek közt a következőket is írja: »Ha amerikai várost akártok látni és nem akartok messze Amerikába utazni, akkor jertek Budapestre; ha a tudomány és az újabb technikának az életben való alkalmazását akartok látni, gyertek Budapestre; ha szép épületeket, gyönyörű utcákat akartok látni és megakartok tanulni építésüket, csak jertek Budapestre. Nem kell Berlinbe, Bécsbe vagy Párisba utaznotok, hanem csak ide Budapestre. Itt van a világ első parlamentje, olyan épület, amely mellett eltörpül a Bourbon-palota. Megvan Budapest az életnek árnyoldala is. Ha a zsidót teljes szemtelenségében és teljes kéjittasságában akarod látni, akkor is Budapestre jöjj. No de erről később szölok.« — Nehogy ferdítéssel vádoljon valaki, kijelentjük, hogy az idézetnek szövegét a Vészi (Weisz) József által szerkesztett »Pesti Napló«-ból vettük át.

* **Öngyilkosság.** Biharmegyei Hegyköz-Kovácsi községben, szombaton reggel egy hetvenhárom éves öreg embert, Szűcs Mihályt felakasztva találták. A kötelelet egy poczokszeghez kötötte, de oly alacsony volt, hogy lábai a földet érték s hogy végzetes tervét mégis véghez tudja vinni, lábait összehuzta s ily állapotban találták meg szombat reggel. — Mint levelezőnk írja, a helyszínén Bige György főszolgabíró is megjelent, és jelenlétében ment

véghez a boncolás is. A szerencsétlen öreget kit életuntága vitt a halálba, vasárnap délután temették el.

*Rövid hírek. Nyolcz éves toloncz. Tanczos Róza nyolcz éves leányát Fűríg Rózát, hozták tegnap tolonczon Nagyváradra. A fiatal csavargó leány, egész kedélyesen fogta fel a dolgot s sietve mutatkozott be a rendőrségnél. A rendőrség szép jövőt jósolnak a toloncz eseményének. — **Megkerült óra.** A körös partra Pável Anna hírhedt csavargónő beszédbe elegedett egy fiatal iparossal, és e közben értékes óráját ellopta. A váradi éber rendőrségnek sikerült a tolvajt kézrekeríteni s szerencsére még az óra is nálla volt. A tettest lezárták. — **Talált kulcs.** Nyomda-utczán egy kis wertheim-kulcsot találtak, melyen egy 48 számmal jelzett pléh-lemez van. Tulajdonosa Lengyel Imrétől átveheti a városi adóhivatalban. — **Építkezés a zárdában.** Az Orsolya zárdá évről-évre fokozottabb buzgalommal nagyobb mérvben szolgálja a tanügyet, a nőnevelést; fokozatosan szaporodik a tanuló leánykák száma s idestova kicsi lesz az iskoláknak a nagy épület. Most egy terjedelmes belső épületet emeltek a zárdá igazgatósága. Folyamodtak a városi tanácshoz az építkezési engedélyért. — **Pályázat postamesteri állásokra.** A nagyváradi posta-távirada igazgatóság területén Szilágyi megyében Diósdon és Szabolcsm. Visen III-ad osztályu postamesteri állás van üresedésben. A pályázatot kiírták. — **Tűz.** Vasárnap délután kispesze utczán tűz ütött ki Babrik Mihály hentes házában. Egy istálló és egy szin esett a garázdálkodó elem áldozatául, — s csak az ideje korán kirukkolt tűzoltóknak köszönhető, hogy több lakóház is nem esett a lángok martalékául. — **Libalopás.** Mezötelegden, Kopányi Ferenczétől, 19 drb. bizott libát elloptak. A káros panaszt tett az előljárásnál s az úrt a nagyváradi rendőrségnek a tettes kézre kerítése végett. Tegnap csakugyan elis csipték a piacon, hol már néhányat eladott a bizott jószágokból. A még elnem kelteket elkobozták s a tolvajjal egyidejűleg a rendőrséghez vitték. — **Megverte a rendőrt.** Kovács Antal gépész, nagyteleki utczán, Szántó közrendőrt, — mert az megmerte szólítani, botrányos viselkedéséért — a földre teperte. ültelgelni kezdte és kabátját is végig szakította. A bántalmazott rendőr segítségére később egy kollegája érkezett és közös erővel bekisérték a Mihajkódó gépészlegényt. — **Egy szerenádnak története.** Peczkes utca csendjét, szombaton éjjel a cigányzene hangjai verték fel. Ez mind szép let volna, azonban a zenétől nem tudtak aludni, mert hajnalig szólt a muzsika. Az utczán ittak s összetörték az üvegeket, szóval nagy zenebonát vittek véghez. Aztán zenezővel vonultak végig kőfaragó utczán s mindenkit felriasztottak édes hajnali álmukból. A rendőr pedig. — szegény mit sem mert szólni, mert a szerenádnak hősei, egyenruhások voltak.

Szerencsétlenség a közúti vasuton.

Következményeiben kiszámíthatatlan balesetet történt a közúti vasuton vasárnap. A fürdőkre kirándult közönség nagy tömege hálát ad az Istennek, hogy a veszedelem nem lett nagyobb és valóságos óriási katasztrófává nem vált, mint amilyen volt annak idején a budapest-rákosi, nagy rákos-csabai, vagy a múlt évben előfordult párisi iszonyu vasuti szencsétlenség.

A vasárnapi közönség egész nap rendkívül nagy számmal rándult ki a fürdőbe és este nagy tömegekben lepte el a hazatérő vonatokat. Zsufolva volt minden kocsis, ember ember hátán állott; nem nézett senki I. II. vagy III. osztályt, mindenki örvendett, hogy helyet kaphatott.

Isten csodája, hogy ezer ember nem esett áldozatul a balesetnek.

Bebizonyult hogy a közúti vasut vezetősége nem áll feladata magaslatán; hogy nem képes megfelelni a magára vállalt kötelezettségeknek.

A balesetről adjuk tudósítónk nyomán a következő jelentést.

A mi nyomoruságos »közúti« vasutunk ugyanis k ö z v e s z é l y e s állapotban van, sőt tegnapelőtt komoly baleset is előfordult,

mely végzetessé válhatott volna; így is több utas súlyos sérülésével járt. Amint ugyanis vasárnap a közúti vasut vonata hazatérőben volt, több kocsis kisiklott. Az utasok rémülten ugráltak ki belőlük és hangos jajveszékélés hallatszott mindenfelé. A rázkódás következtében több utas súlyosan megsérült, egy gyermek halálán van.

A gyámoltalan vezetőség fejét vesztve kapkodott fűhöz-fához, de a bajon segíteni nem tudott. Végre az államvasutak igazgatósága megkönnyített rajta s kíségette az utasokat siralmas helyzetükből.

Két álló óráig vesztegeltek ott a nyílt pályán; és nem akadt senki, aki a sebesülteknek az oly szükséges első segélyt megadta volna.

A közönség méltán megbotránkozott a rendtelenségen és hebehurgyaságon, valamint a fejvesztettségén, mely a közúti vasut igazgatósága körül tapasztalható volt.

Mint halljuk, a közönség, különösen a sebesültek hozzátartozói kártérítési pert indítanak a közúti vasut ellen. Sőt több városi bizottsági tag legközelebb interpelláció tárgyává teszi a botrányos hanyagságot, mely a gatyásnak nevezett közúti vasut igazgatása körül tapasztalható.

Viszont hálás elismerést szavaznak az államvasuti pályaudvar derék főnökének, a ki oly nagy készséggel sietett a komolyan veszélyben forgó közönség megmentésére.

Az iparos-segédék és tanoncok munka-kiállítására.

Hazánk általános ipari haladásának bemutatása mellett, iparnevelési szempontból országos érdeke a serdülő munkás fiatalság ambíziójának fölkelésére, szorgalmuk és ügyességük ösztönzésére a millennium alkalmával külön kiállítást rendezni az iparostanoncok, segédék és munkások készítményeiből. Hogy az ezredéves kiállítás hazánk kulturális viszonyainak e tekintetben is hű tükré legyen, e kiállítás érdekében országzerjesztés s a külföldön is élénk érdeklődés mutatkozott, amennyiben a külföldön továbbképzés céljából tartozkodó fiatal iparosoknak a kiállításon való részvétel meg volt engedve.

Több mint ezer kiállító jelentkezett számos érdekes tárggyal, melyek együtt a jövő iparosnemzedék mai gyakorlati képzettségéről fognak a nagy közönségnek képet adni.

E kiállítást Dániel Ernő keresk. miniszter ur július 15-ikén nyitja meg a kiállítás területén lévő időleges kiállítások csarnokában s a megnyitásra az összes szaktestületeket meghívta.

A kiállítás igazgatósága pedig a keresk. és iparkamarákat, az országos iparegyesületet és a hazai ipartestületeket azzal figyelmeztette e speciális hivatással bíró kiállításra, hogy ez volna a legjobb alkalom a vidékről az érettebb iparos-tanulókat, az iparos-segédéket és munkásokat az ezredéves kiállítás tanulmányozására — az engedélyezett kedvezmények igénybevétele mellett — fölhozni, hogy a kiállítás tanúságai mellett a saját dicsőségüket is közvetlenül láthassák. Ez a fiatal iparos generáció önzertét is emelni fogja.

A tömeges felrándulás módozataira nézve részletes felvilágosítással az idezárt tájékoztatók szolgálnak.

Az iparos-tanoncok és segédék kiállítására július hó 15-től augusztus hó 15-ig tart.

Tájékoztató a szegényebb sorsu kispárosok, kiskereskedők és ipari segédmunkásoknak az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintése céljából tervezett tömeges felrándulásai tekintetében.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, mint az ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke, messzemenő könnyítésekkel óhajtván lehetővé tenni a szegényebb sorsu kispárosok, kiskereskedők és ipari segédmunkásoknak az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros

megtekintését, elhatározta, hogy a legalább 30 személyből alakult csoportban felrándulók részére:

a) a m. kir. államvasutak és ezeknek üzemében álló vasutak vonalain 25 százaléknyi mérséklést engedélyez a zónarendszerű személydijszabás szerinti III. osztályu menetjegyekből, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelés alatt álló vasutak vonalain, nemkülönben a gőzhajózási társaságok által fenntartott személy-járatokon hasonló értékű kedvezmények adassanak;

b) a fő- és székváros által, iskolaépületekben berendezett szállásokban lakást biztosít. Egy-egy teremben 10—20 egyén nyer elhelyezést akként, hogy minden személy részére egy teljesen felszerelt, függönyvel ellátott vaságy, szék, polcz, ruhafogas, mosdó és írőkészlet áll rendelkezésére;

c) a kiállítás területén épült csárdák és vendéglők tulajdonosaival létrejött megállapodás alapján 2 tál ételből álló ebédet szolgáltat;

d) díjmentesen megfelelő számú és nyelvismerettel bíró kalauzokat bocsát az érkező csoportok rendelkezésére, kik hivatva lesznek a felvilágosításokkal és magyarázatokkal támogatni és kísérni;

e) husz krajczárra mérsékelt beléptijegyeket adat ki a kiállításra;

f) jegyfűzeteket hozat forgalomba a kiállítás igazgatósága útján, melyekben a menettérítijegy, szállás-utalvány, a kiállításba való belépésre jogosító jegyek, az ebédjegy együtt foglaltatik s melyekért a díjfizetés egyszerre és egy összegben történvén, az utazás kényelme biztosittatik.

Ezen felsorolt kedvezmények mellett lehetővé válik az, hogy a XIV. zónához tartozó vidéken lakó iparos, illetve segéd 2 napi tartózkodásra (az élelmezést, szállást, beléptijegyet is beleértve) 8 forint költséggel; a XIII. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 7 frt 30 kr; a XII. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 6 frt 70 kr; a XI. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 6 frt 30 kr; a X. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 6 frt — kr; a IX. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 5 frt 50 kr; a VIII. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 5 frt 10 kr; a VII. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 4 frt 70 kr; a VI. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 4 frt 30 kr; az V. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 4 frt — kr; a IV. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 3 frt 50 kr; a III. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 3 frt 10 kr; a II. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 2 frt 70 kr; az I. vonalszakaszhoz tartozó állomásról 2 frt 30 kr; költséggel teheti meg az utazást Budapestre és vissza.

A tömeges felrándulásokat a kiállítás kerületi és helyi bizottságai, a hazai kereskedelmi és iparkamarák, illetve ipartestületek, társulatok, iparoskörök szervezik.

A részlevők előjegyzése, a részvételi díjak beszedése, a jegyfűzetek kezelése és kiosztása, a felrándulás időpontjának, az utazás programjának megállapítása, vármegyénkint, vagy ezeken belül körzetenként a nevezett tényezők eszközlik.

A felrándulás határnapja az ezredéves országos kiállítás igazgatóságával legalább 10 nappal előbb közlendő, hogy a szállás és ellátás biztosítása és a jegyfűzetek kiadása iránt intézkedés történhessék.

A kiránduló csoport az intézők által kijelölt vezetőkkel együttesen utazik a fő- és székvárosba s ugyanazon vonattal hagyja el Budapestet.

A kirándulók külön vonatot is vehetnek igénybe, ha az egészben fizetendő menetdíj által a megteendő ut minden kilométere után 2 forint 40 kr. biztosittatik a m. kir. államvasutaknak. Ezen határozomány alól az igen távol fekvő állomásokról utazó csoportokkal szemben és ha a kirándulók száma az 500-at eléri, a kereskedelemügyi m. kir. minister urtól esetről-esetre kikérendő engedély alapján, kivételek is lesznek tehetők.

Az egész csoportnak a tartózkodás egész ideje alatt való együttmaradása feltétlenül kötelező.

A kirándulókat érkezésükknél a kiállítás kalauzai fogadják és kísérik szállásukra, onnét

a kiállításba. A délutáni órák a város nevezetességeinek megtekintésére lesznek fordíthatók.

Gondoskodás történik arról, hogy azok, kik a színházakat látogatni akarják, azt kalauzok kíséretében, kivételes áron kiadandó jegyekkel tehessék.

Mindenkinek, a ki ezen közgazdasági szempontból jelentékeny és az egész országban megindítandó mozgalomban tevékenykedni óhajt, a ki a kisiparosok és segéd munkások érdekeit szíven viselven, a tömeges kirándulások eszméjét terjesztani óhajtja: a kiállítás kerületi és helyi bizottságai, a kereskedelmi és iparkamarák, ipartestületek, iparoskörök fognak a további részletekre felvilágosításokkal szolgálni.

Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága.

EGYESÜLETEK.

48-asok gyűlése. A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt és kör választmánya vasárnap délelőtt gyűlést tartott a püspök-fürdői kirándulás tárgyában. A rendező bizottság előterjesztésére a gyűlés elhatározta, hogy a kirándulást nem e hó 19-ikén, hanem augusztus 2-án, vasárnap tartják meg, minthogy 19-ikére iparosaink nagy számmal készülnek fölmenni a kiállításra. Egyúttal tudatja a résztvevni óhajtokkal, hogy a kirándulás teljesen családi színezetű s tánczszal egybekötött lesz s a menyinyiben a fürdő dísztermétdíj nélkül engedte át, belépti díj nincs. — Részvételre jelentkezhetni a Népkör helyiségében, B e c z k a y Lajos és D é r y János üzletében, a Korona kávéházban és F e k e t e László vendéglőjében.

Választmányi ülés. A polgári lövészegylet folyó hó 12-én d. u. 5 órakor Des Echerolles Kruspér Sándor főlövész mester elnökle alatt tartott választmányi ülésében egyleti tagokul felvették: Ötvös Géza, Farkas László, Moskovits Miksa és Markovits Samu. A Rhédei-kerti vendéglő házi kezelés alá vétele elhatározatott. A rendes lövészeteken a czéltáblák lösikjai általános kör rendszer alá vétettek, minden lövés kör és mélység szerint érvényes és a szerint fog díjaztatni.

Az „iparoskör“ választmányi ülése. Az „iparoskör“ vasárnap délelőtt tartotta választmányi ülését, a tagok élénk részvétele mellett. Mészáros József elnökle alatt jelen volt a választmány 12 tagja. Jankovich János felolvasta a tömören alaposan összeállított évi jelentést, mely a kör működését mutatja be, továbbá a számvizsgáló-bizottság jelentését a kör pénztári forgalmáról. A kör tiszta vagyona 2387 frt 60 kr. A jelentéseket tédomásul vették s a felmentvényt megadták a pénztárnoknak. A tisztújító közgyűlést július hó 28-ára tűzték ki. A választmányi tagok kisorsolására és az új számvizsgáló bizottság megalakítására Bertsey György elnökle alatt egy bizottságot küldtek ki. Dus László „Árpád“ című költeményei kötetét, egy magát megnevezni nem akaró ur pedig Jókai összes műveit ajándékozták, a miért köszönetet szavaztak. Bertsey György könyvtárost és a gondnokot megbízták könyvek beszerzésével s a hátralékos tagdíjak beszédésével. Ezzel az ülés véget ért.

Uj temetkezési társulat. Bárán községében megalakult a második temetkezési társulat. Az egyesület élén Szabó József elnök és Ajtay Lajos jegyző állanak. Az alapszabályokat jóváhagyás végett felterjesztették.

I R O D A L O M.

A tanácsjegyző teendői a kir. törvénysek és kir. ítélőtáblák üléseiben. Elméleti és gyakorlati utmutató a bírósági joggyakorlatok, aljegyzők és jegyzők számára a kir. törvénysek és kir. ítélőtáblák üléseiről felveendő jegyzőkönyvek vezetése és szerkesztése tekintetében.

Hazai jogi irodalmunk fellendülésének és fejlődésének örvendetes tanujeleként egy idő óta egymás után jelennek meg a gyakorlati jogélet különböző ágaiban követendő eljárásra nézve gyakorlati utmutatást nyújtó kézikönyvek.

A gyakorlat terén működő magyar jogász-

világ régóta érzett szükségét elégitik ki ezek az „Utmutatók“ s nem kis mértékben járulnak hozzá annak a minden oldalról óhajtott czélhoz eléréséhez, hogy a különböző törvényekben és rendeletekben elszórtan foglalt és sokszor csak fárasztó utánjárás mellett fellelhető szabályoknak egyöntetű és helyes alkalmazása lehetővé tétessék.

Az eddig megjelent e nemű művek azonban az eljárási szabályoknak csupán azon ágait dolgozták fel, melyeknek alkalmazása az ítélő-bíró hivatása és teendői körébe tartozik. De a mily megbecsülhetetlen könnyebbséget és nevezetes segítséget nyert az említett művekben a bírói kar —, még ma is ép annyira egyedül, egy magára utalva s minden segítség és utmutatás nélkül áll irodalmilag a társas bíróságok tanácsjegyzői kara az általa végzendő s tulajdonképeni hivatását képező azon teendők tekintetében, melyek röviden összefoglalva: a tanácsülésekről általa felveendő jegyzőkönyvek mikénti vezetésében és szerkesztésében állanak.

E téren óhajt szolgálatot tenni munkám, melyre jelen előfizetési felhívásomat ezennel kibocsátom.

A fennálló törvények és miniszteri rendeletek, valamint a kifejlett helyes gyakorlat alapul vétele mellett, összegyűjtve és rendszeresen feldolgozva fogja tartalmazni e munka mindazokat a szabályokat és elveket, melyek a kir. törvényszékeknél és kir. ítélőtábláknál tartatni szokott tanácsülésekről felveendő jegyzőkönyvek helyes vezetésére és szerkesztésére vonatkoznak. A polgári és bünygyi, nyilvános és zárt ülésekről, a sommás felebbezési és felülvizsgálati tárgyalásokról, a bünygyi, esküdtszéki és fegyelmi végítárgyalásokról, a teljes ülésekről stb. feendő jegyzőkönyvek vezetésénél és szerkesztésénél szem előtt tartandó szabályokat és elveket rendszeres egészben feldolgozva, fogja nyújtani e munka megfelelő számú példa kíséretében.

Nélkülözhetetlen kalauz óhajt lenni e mű a bírósági joggyakorlat terére lépő kezdő jogásznak, ki — bármily alapos elméleti tudással hagyta is el az egyetem falait — a bírósági szolgálatban azonnal elébe táruló tanácsjegyzői teendők mikénti végzése tekintetében ugyszólván teljesen tájékozatlanul kezd meg joggyakorlatát. Folytonosan kéznél levő s minden irányban tanácsot és utasítást nyújtó eszközként akar szolgálni könyvem a már gyakorlottabb tanácsjegyzőre nézve is, teendőinek helyes elvégzése körül.

A könyv nyomtatásával stb. járó tetemes költségekre való tekintettel azonban kiadását csak megfelelő számú megrendelőik jelentkezése esetére biztosíthatom. Azért felkérem mindazokat, kik e munkát megrendelni óhajtják, hogy erről engem az előfizetési árnak egyidejű bevétele mellett legkésőbb f. év július hó 31-ig értesíteni sziveskedjenek, hogy a kiadás lehetősége a nyomtatandó példányok száma felől magamat tájékozhassam.

A körülbelül 10 ivre terjedő munka előfizetési ára füzve 2 frt 50 kr.

A munka megjelenése után ajánlva bérmentesen fog a megrendelőnek megküldetni.

Dr. B a l á s E l e m é r, kir. ítélőtáblai tanácsjegyző. Kolozsvárt, Majális-utca 3 szám.

SZÍNHÁZ.

R i k a.

Operette 3 felv. Irta: Márkus József, zenéjét szerezte Szabados Béla.

Szabados Béla a „Rika“ s a „Nagnéni alszik“ zenéjével bebizonyította, hogy talentuma szép reményekre jogosít fel bennünket s hogy a fiatal gárda kompánistái közül — már e két művével is — észrevehetően kimagaslik. A nálunk tegnap bemutatóra került „Rikájá“-ban is sok eredeti tehetségre valló vonással találkozunk, itt ott nem ment ugyan remniszczenziáktól; cigánydalai élénken emlékeztetnek bennünket Strauss Saffijára s mert nagyon sokféle motívummal dolgozik, a zenei rész is librettójához hasonló benyomást tesz: tarka változatos, de míg a szöveg üres külsőségekkel hatni akaró, addig a zene — mondhatjuk — kedves hatást gyakorol reánk. A zenei rész picce de resistance — a mindenesetre a „Szerettem

egy leányt“ (legényt) keringő, elég szépek — bár ezek keltik fel leginkább bennünk a remniszczenziákra vonatkozó czélzásunkat — a cigánydalok is különösen Rika belépője.

Az operette szövegéről semmi jót nem mondhatunk, habár nem is várunk sokat a mostani aperett irodalom librettóitól semmi cselekmény képtelen helyzetek bonális alakok, mondások, sok helyütt nagyon drasztikusok is. Rika a szép cigány leány (S. Áldor Juliska) s Laczi (Mezey) szeretik egymást, de még sem lehetnek egymásé, mert mindketten földhöz ragadt szegények, eközben Rika a polgármestertől (Vendrey) egy osztályorsjegyet kap (szörnyen jó reklám lehetett ez akkoriban Heintzének) a sorsjegyet természetesen kihúzzák s Rika hatvanezer koronát nyer. Ezt megtudja egy ép abban a városban időző állatszelidítő család, Rikát egy rég elveszett leányuknak vallják s a pénzt elköltik. Nehány átöltözési, külsőségekkel hatást vadászó jelenet után Laczi ismét összekerült Rikával s tudj Isten, hogy hogy nem — a harmadik felvonás végén egymás keblére borulnak, egymáséi lesznek.

A darabot a közönség elég rokonszenvesen fogadta, a második felvonás végén zajosan tapsolta s a szöveg szerzőjét az ép itt időző Márkust, de helyette Vendrey jött alámpák elé, megköszönni a közönség elismerését.

Az előadás nem tartozott a jobbák közé a számtalan — hatást rontó — kérés, csetlés botlás kisebb nagyobb gixeren kívül — somnuni labore — be volt rekedve mindenik énekes S. Áldor Juliska (Rika) ügyes játékán mi kifogásolni való sem volt, de hangján bányáság volt észrevehető. Mezey (Laczi) pompás hangjával tegnap este is ügyesen bánt. Vendrey a polgármester szerepében mulató alakítást mutatott be kupléiból meg épen kifogyhatatlan volt. Rózsahegy, Kantay — parányi szerepében Réthi Lina igyekeztek előmozdítani az est sikerét. Közönség szép számmal. P. J.

Vasárnapi előadások. Délután az „Ingenyelők“ került színre szép számú közönség előtt, a zajos tapsokból főként Turchányi, Rózsahegy és Vendrey vették ki részüket. Este ismét a kedves munkácsi zsidógyerek csinált telt házat. Hogy ez az irodalmi silányság számos előadás után még mindég fentartja magát a repertoire-on az mindenesetre Megyery Dezső pompás alakításának köszönhető, tegnap is a folyton kacagató — jargon-nal játszolta el a rokonszenves zsidó fiu-szerepét, a hálás közönség gyors időközönként felnyuló zajos elismeréssel jutalmazta játékát. A többi szereplők is megállták helyüket.

Hírek a szinkörből. Ma a Márkus-szabados operettjét a tegnap este szép sikert aratott Rikát ismétlik Jókai romantikus szép drámáját a „Fekete gyémántok“ melyet hét év előtt szintén a kolozsváriak hoztak színre nagy sikerrel s melyet azóta nem adták, s z e r d á n elevenítik föl a két fő szerepben E. Kovács Gyulával és György Ilonával. Megyery igazgató ki most már rendszeren fog működni, legközelebb egyik legkitűnőbb szerepét fogja eljátszani az „Ideges nők“ című pompás francia vigjátékban.

Heti műsor.

K e d d: Rika.
S z e r d a: Fekete gyémántok
C s ü t ö r t ö k: Ideges nők.
P é n t e k: Nőemancipatio.
S z o m b a t: Gálya rab.
V a s á r n a p: Igmándi kis pap.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt tolvajok. Két tolvaj sorsa felett ítelt tegnap a kir. törvényszék. Az egyik Tóth Lajos 16 éves fiu, ki gazdájától 4 frt készpénzt 2 rendbeli ruhát, továbbá a tulajdonos cseléd-könyvét ellopta. A kir. törvényszék, mivel a lopást beigazolták látta, a vétkest két havi börtönre ítélte. — A másikat Tuducz Jánosnak hívják, ki falujában egy nyitott udvarról 15 pár csirkét lopott el s a nváradai piacra hozta eladás végett. Azonban rajta vesztet, mert a rendőrségnek feltűnt, hogy ogy potom, mond hatni féláron adogatja el a csirkéket, holott

ezek, éppen akkor, nagyon is drágák voltak. Elfogták hát tegnap s a törvényszék kezébe adták. Tegnap tartották meg felette a végtárgyalást s a tanúk kihallgatása után két havi fogházra ítélték.

SPORT.

Czellővészlet. A polgári lövőházban folyó hó 12-én tartott lövészeten kilövetett mély lövésekre 480 lövés, 175 találkában, 339 körrel s közbe 73 egyes, 50 kettős, 43 hármas, 8 négyes és egy szeglvéssel. Szeget lött ifj. Rimler Károly. Négyeseket löttek ifj. Rimler Károly hármát. Hanshán János és Mezey Mihály kettőt-kettőt, ifj. Tóth Ferencz egyet. Díjakat nyertek: ifj. Rimler Károly, ifj. Tóth Ferencz és Hanshán János.

Lapunk egyes számai a következő útleletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kátár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca.

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és nirlapelárúsító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

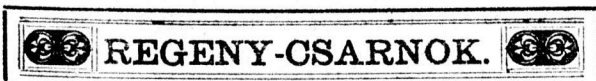
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ¹⁵ éjjel, személyvonat 11 ³⁵ d. e., 2 ³⁵ d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹⁵ éjjel, személyvonat 7 ²⁰ reggel, 3 ⁴⁵ d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁵ éjjel, vegyesvonat 1 ³⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁵ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁵ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ⁵⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³⁵ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó h felé vegyesvonat 4 ³⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó h - Belényes felől vegyesvonat 11 ³⁵ d. e. 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁰⁰ r., 4 ⁵⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ⁴⁰ * reggel 2 ⁰⁵ * d. u. 9 ¹⁰ * este.	Püspök- és Felix-fürdő ből 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ¹⁵ * reggel 3 ¹⁷ * d. u., 10 ⁴⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Tom és én.

Írta: I. van Woude.

64

És a Jakab, hogyan elkezdett egyszerre futni. Nem is szalad, hanem rohan. Miért is siet olyan eszeveszetten? Már alig van husz lépésnyire a gáttól; ekkor elbukik — de csak hamar fölkel és lóhalálában tovább iramodik. Hallga! megint az a furcsa dörgő moraj, csakhogy közelebb, sokkal közelebb. Egyszerre fülsiketítő recsegés-ropogás hallatszik...

Istenem, ez csak nem lesz a folyó?

Az ijedségtől szinte megkövülten állok itt és nézek arra a sötét alakra, mely mind jobban közeledik.

Most egyszerre úgy rémlik előttem, mintha a jég felülete fölemelkednék, azután hullámzatos mozgásba jő. Erre ismét fülsiketítő recsegés, majd egymásra szakatlanul következő durrogatás hallatszik.

Szentséges Ur Isten! Megindult a jég.

Jakabot nem láttam többé. Fejem szédül.

Minkét kezemmel megragadom a fejemet... Mit csináltam, én szerencsétlen! Jakab odavesz.

De nem én vagyok ennek oka. Nem rosszakarattól, hanem meg gondolatlanúságból küldtem őt át a jégen.

Mitévő legyek? Egyik ablaktól a másikhoz futok, hátha meglátom Jakabot; hátha sikerült neki még kiugrania a partra?

De nem látok emberi alakot sehoh.

Csak iszonyuan kavargó, hömpölygő, egymásra tornyosodó szürke tömeget látok, mely sziszegő, recsegő, ropogó robajjal gombolyodik szemeim előtt!

Kisietek a folyosóra, lerántok egy eső köpenyt a fogasról, magamra vetem és inkább repülök, sem mint szaladok le a csépcsőn, ki a kapun s föl a tollásra.

Itt azután lélekzet nélkül kénytelen vagyok megállapodni.

Hallga! Mily recsegés-ropogás hallatszík megint, utána pedig zugás s hullámverés.

Jakabot azonban nem látom sehoh.

Főlkapaszkodok a védőtöltés legmagasabb részére abban a gyöngre reményben, hogy ő ide húzódtott meg. Ott szaladgálok föl s alá, de nem látok egyebet, mint egymásra toluló jégtáblákat amint majd több lábnyi glocsevré tornyosulnak, majd meg a félelmetesen kavargó folyam rohamos árjától szerte-széjjel züllenek.

Később visszaemlékeztem, hogy ebben a pillanatban azt a megjegyzést tettem, mennyivel nagyszerűbbnek és vadabbnak képzeltem magamnak ezt a látványt.

A víz-ár azonban, mely sisteregve, zugva óriási jégtömböket függélyesen állól fel s azután megint a mélységbe sodor és piszkos tájtekjét mindenféle szét locsantja, valóban félelmet gerjesztett bennem.

— Jakab!

Egész erőmtől kiáltok bele ebben a pokoli zugásba, és mégis alig hallok magam is a saját hangomat.

— Jakab, Jakab, hol van?

— Itt vagyok, nagysága!

Amot egy nagy jégtáblán, mely ide-oda ing-ring, majd meg maga körül forog, de még is kívül van a folyam közepe táján vadul gomolygó örvényen túl, ott azon térdel a szegény Jakab.

Látom, amint valamit kiált felém, de az őrjítőn tomboló zugás közepette nem hallok egy szót se. Jelekkel tudatom, hogy kiáltson még hangosabban.

— Ha valakit odahívna a nagysága... egy csónakot... az ár folyton emelkedik.

Csak ennyit bírtam megérteni az iszonyu zugásban.

Ha az ár emelkedik, akkor a partok mentén is oly kavargó örvények képződnek, mint a folyam közepén, mely máris magasabb mint a töltés, melyen állok. Akkor Jakab menthetlenül veszve van.

Hamar szaladok a töltés másik oldalára. De kit hívjak segítségül? Egy árva lélek sem látható a növekedő sötétségben.

A kertészünk messze lakik, hátul a kertben, a házi szolga öreg s nem is tud evezni. Hát miért nem tehetném meg én magam?

Alig hogy ez a gondolatom támad, máris kiviteléhez fogok. A csónakok és dereglyék még itt vannak.

Hamar leoldok egy kisebb csónakot s be akarok szállani, amikor érzem, mint nehezedik egy a kéz vállamra.

— Mit akar ön itt? Kérde Tom hangja félig csodálkozva, félig szigoruan, azután pedig, hogy feléje arccal fordulok elkiáltja magát.

— Boldogságos Isten, te vagy, Madelon?

Nehéz suly esik le lelkemről. Itt van Tom, az én erős Tomom!

— Hála Istennek, hogy itt vagy!... Meg kell őt mentenünk. Látod, ott van, az a Jakab.

— A Jakab, ismétli elcsodálkozva Tom.

De most nincs idő magyarázatásokra. Hamar beugrom a csónakba.

— Eredj haza! mondja sürgetőn Tom; majd én fogok evezni.

— Akkor majd én a kormányt kezelem. Nem hagyok egyedül menni...

Sajátságos, kérdő, komoly pillantást vet reám. Most veszem csak észre, hogy elszóltam magamat, mert szerelem és aggodalom szólt a hangból.

— Akár egyedül mégam is megyek a laddikkal; szólok egészen kurtán.

— Te... te...?

Csörömpölve dobja Tom a lánczot a csónakba és beleugrik.

Természetesen azzal a »te-te« szóval csekély testi erőmet érte, de izgatott és ingerült vagyok és másképpen fogom föl azt kérdést.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Néppárti népgyűlések.

Budapest, július 13. (Saját tud. távirata.)

A Tapolczán ma tartott néppárti gyűlésen Zichy János gróf elnökökölt. Megnyitó beszédében nyugalomra intette a népet, bizzék Istenben s azután önmagában. Utána Orbán János hosszabb beszédben fejtegette a néppárt alakulásának jogosultságát és szükségességét. Beszélt még Bakonyi Elek és Kálmán Károly, sóskuti plébános.

Hódságh, július 13. (Saját tud. távirata.)

Bácsmezei Hódsághon Zichy Aladár gróf nyitotta meg a néppárti nagygyűlést. Zele nyák J. orsz. képviselő fejtegette a néppárt honmentő misszióját. Többet beszéltek még német s bunyevác nyelven.

Budapest, július 13. (Saját tud. távirata.)

Tegnap Várnán gr. Apponyi Géza nyitotta meg a néppárti népgyűlést. Zmeskál Zoltán nagybirtokos szólt a polgárok alkotmányos jogairól. Dr. Kubicza János a kis gazdák szomorú helyzetét ecsetelte.

Samassa Bécsben.

Budapest, jul. 13. (Saj. tud. távir.)

Samassa egri érsek tegnap délután 2 órakor a nyugati pályaudvaron Budapestről Bécsbe utazott.

A bécsi vendégek.

Budapest, július 13. (Saját tudósít. távir.)

Ma délelőtt 9 órakor a kiállítás területén gyűltek egybe a bécsi vendégek. Schmid József igazgató üdvözölte őket. »Igaz lelkesedéssel üdvözölöm — mondá — a mi kedves bécsi vendégeinket, azt hiszem, meggyőződtek addig is, hogy senkit nagyobb örömmel nem fogadtunk, mint önöket.« A beszédre dr. Vogler Lajos felelt. »Eljöttünk — ugymond — meggyőződést szerezni hogy mind az a rossz, amit az irigy nyelvek önökre mondanak, nem egyéb, mint aljas rágalom. (Éljenek.) Amit eddig hallottunk és láttunk az önök fővárosáról és kiállításáról — abból meggyőződünk, hogy az hazug hírek terjesztői — gazrágalmazók. Éljenek a magyarok!« Zajos éljenzés tört ki a beszédre, aztán megkezdtek a kiállítás megtekintését.

Nagy tüzvész.

Budapest, július 13. (Saját tudósít. távir.)

A Tapolczán tartott néppárti nagygyűlés alatt kigyuladt a zsidó Schwarcznak a háza. Sokan a néppártot gyanúsították gyújtogatással. Viszont a néppártiak közül többen azt állítják, hogy a zsidó Schwarcz maga gyújtotta föl rozzant vi-tyillóját, melyet előzetesen magas összegre biztosított. Leégett összesen 64 ház.

Pestmegye közgyűlése.

Budapest, jul. 13. (Saj. tud. távir.)

Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt kezdte meg az évnegyedes közgyűlést. Az alispán jelentése. Főiemliti az-

tán a jelentést, hogy a vármegye házában elhelyezett börtönből három rabnak legutóbbi börtönt szökésének esete alkalmából fölrat intézését határozta el a közigazgatási bizottság a miniszterelnökhöz s a bel- és igazságügyminiszterhez, azzal a kérelemmel, hogy a törvényszék és börtönépületek beváltassanak vissza a vármegye céljaira, mert az épület az igazságszolgáltatás és közigazgatás követelményeinek együttesen nem képes megfelelni. A közegészség-állapot a lefolyt évnegyedben eléggé kielégítő volt. A hasznos háziállatok között szórványosan mutatkozott a lépfene. száj és körömfájás, sertés-orbáncz. Hogy a betegségek terjedése megakadályoztassék. B e v i c z k y Lajos alispán a servésvásárokat az egész vármegye területére nézve eltiltotta. — A termés általában közegesnek mutatkozott; a tavasziak vidékenként gyöngék, kapás növények nem a legjobbak; a takarmány félek közepes termést ígérnek. A szőlő jó eredménnyel bízta a gazdákat, míg ellenben gyümölcs kevés lesz. A g a z d a k ö z ö n s é g h e l y z e t e k e d v e z ő n e k n e m m o n d h a t ó, mert a rendkívül alacsony gabonaárak, a szarvasmarha különösen a hizott állatok rossz ára és a sertésvesz következtében beállott veszteség igen deprimálólag hat a gazdákra.

Rémes gyilkosság.

Budapest, július 13. (Saját tudósít. távir.) Hire futott a városban, hogy Sztáray István grófot, liberális párti képviselőt, Szobránczon, Zemplénmegyében gyanus körülmények között holtan tlálták. Gyilkosságot emlegetnek. A kormánypárti klub helyiségein fekete zászló hirdeti a gyász-estetet.

Szocialista gyűlés.

Budapest, július 13. (Saj. tud. táv.) Szocialista gyűlés lesz holnap este 9 órakor a Dob-utca 54. sz. a., a melyen a legközelebb tartandó londoni szocialdemokrata kongresszust és a belga választások eredményét tárgyalják.

KÖZGAZDASÁG.

A sertésvesz Biharmegyében.

Biharvármegyében mindjobban terjed a sertésvesz; az utóbbi 12 nap alatt újabb 30 biharmegyei községben lépett fel a veszélyes baj, a mely községek nézve a zárlatot elrendelte a miniszter. A tavalyi járvány korántsem volt olyan nagymérvű, mint a jelenlegi; az állatorvosok nem győzik már a sok utazást községről-községre. Biharvármegye 495 községéből 160 van zárlat alatt a sertésvesz miatt. A zárlattal levő községek a következők:

Agris, Alpár, Árkus, Almamező. Árpád, Bagamér, Bakonszeg, Báránd, Barzesd Berettyó-Ujfalu, Beél, Belfenyér, Benyesd, Bihar, B.-Félegyháza, B.-Püspöki, Bogy, Bogyoszló, Bokkia, B.-Rogoz, Bors, Botfej, Bozsaly, Cséffa, Csontaháza, Csökmő, Dancsháza, Darvan, Derecske, Diószeg, Élesd, Éradony, Ermihályfalva, Ér-Semjén, Űsztar, Farnos, Fekete-Győrös, Feketelót, Felső-Ábrány, Fugyi, Furta, F.-Vásárhely, Gáborján, Görbed, Gyanta, Gross, Gyapju, Gyires, H.-Bagos, Hegyközpályi, Hegyköz-Szent-Miklós, Hegyköz-Kovácsi, Hegyköz-Száldobágy, Hajó, Hollód, Hosszu-Pályi, Inánd, Jákó-Hodos, Jantyesd, Kakasd, Kapocsány, Karaszó, Kis-Jenő, Kigyik, Kis-Maros, Kis-Terpesd, Kislaka, Kis-Marja, Komádi, K.-Szántó, K.-Ürögd, Konyár, Kóro, Köröstarján, Kőtegyán, Krajova, Kistyor, Kalásza, Kis-Ujfalu, Kis-Domboricza, Kávásd, Kunanyesd, Less, Madaras, Magy.-Cséke, Magyar-Homorog, M.-Keresztes Margita, Márkaszek, Méhkerék, M.-Peterd, M.-Telegd, M.-Lazur, Monostor-Pályi, Nagy-Kereki, Nagy-Kér, Nagy-Ba-

jom, Nagy-Léta, Nagy-Maros, Nagy-Szántó, Nádantelek, N.-Rábé, N.-Ürögd, Nyárló, Nyermegye, Okány, Oláh-Apáti, Oláh-Gyepes, Oláh-Hódos, Oleca, Ökrös, Pecze-Szent-Márton, Pelbarthida, Petegd, P.-Hodisel, Paptamási, Poklusa, Paacsaj, P.-Tolmács, Pusztaszuszág, Rézbánya, Rikosd, Sástelek, Segyesd, Solyom, Szakács, Szakadát, Szakál, Saboles, Szalárd, Székelyhid, Sztrákos, Sz.-András, Siád, Szombatság, Szerep, Sz.-Péterszeg, Szent-János, Tagadó, Megyes, Tamásda, Tenke, Tép, Topesd, T.-Karánd, Uj-Palota, Urszád, Udvari, Váncsod, Vrosány, Vedres-Ábrány, Venter-Rogoz, Vértes, Zsáka.

Ezenkívül a lépfene 4 községben. veszett-ség 10, bőrféreg 5, száj- és körömfájás 2, a sertésorbáncz 10 községben fordult elő az utóbbi héten Biharmegyében.

Gazdák kongresszusa.

A gazdasági egyesületek még az 1894. év május havában elhatározták, hogy az ezredéves kiállítás tartama alatt országos gazdakongresszust rendeznek. Ez alapon a kongresszus rendezésére küldött végrehajtó bizottság már a kongresszus részletes tervezetét is egybeállította és az összes gazdasági egyesületek tagjainak megküldötte.

A IV. országos gazdakongresszus f. évi szeptember hó 24. és 25. napjain fog megtartatni, még pedig a megnyitó ülés és bizottsági ülések szeptember hó 24-én a kiállítás területén az ünnepélyek csarnokában, a zárülés szeptember hó 26-ikán a Köztelek nagytermében fog megtartatni.

Tagok lehetnek hivatalosak, a kiket a gazdasági egyesületek és a megyei mezőgazdasági bizottságok küldenek ki és rendesek, a kiket a rendező bizottság felvesz.

A kongresszuson a következő kérdések fognak tárgyalatni:

1. A gazdasági egyesületek szövetsége. Előadó: Rubinek Gyula.
2. A megyei gazdasági egyesületek, mint mezőgazdasági bizottságok. Előadó: Meskó Pál.
3. Községi gazdakörök s birtokossági tanácsok, kapcsolatban a megyei gazdasági egyesülettel, illetve mezőgazdasági bizottsággal. Előadó: Serfőző Géza.
4. Kiegyezésünk Ausztriával. Előadó: Szilassy Zoltán.
5. A nemzetközi gazdakongresszus határozata. Előterjeszti: ifj. gróf Széchenyi Imre.

A tagsági díj 10 korona rendes és 5 korona hivatalos tagoktól. Ezzel szemben vasuti menetkedvezményre és 15 darab kiállítási belépő jegyre tarthatnak igényt. Ezenkívül gondoskodva van arról, hogy a tagok különféle látványosságokat is kedvezményesen belépő jegyekkel látogathatnak. A tagok elszállásolása felől kívánatra a rendező bizottság fog gondoskodni s a »Millennium utazási és ellátási vállalat« szállóiban tart fenn egytől kilencz személyre berendezett lakásokat igen jutányos feltételek mellett.

Tagul jelentkezhetni augusztus 20-ig a »Gazdasági egyesületek kiállítási irodájánál« (Budapest, IX. Üllői-ut, köztelek). Az iroda a részletes tervezetét a hozzáfordulóknak készséggel megküldi.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. július 13.

Magyar aranyjárdék 4%	122.55
Magyar koronajárdék	99.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	150.50
Tiszaszabályozási és sorsjegy kölcsön	157.50
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121.
Osztrák korona járadék	101.
1860. osztrák államkötvény	145.
Osztrák magyar bankrészvény	958.
Magyar hitelbank részvény	377.75
Osztrák hitelintézeti részvény	353.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	359.
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márká	58.72 1/2
London vista	119.85
Páris vista	47.67
20 márkás arany	11.55

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Kedden, 1896. július 14-én,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével
Este fél 8 órakor rondes helyárrakkal:

R I K A.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szerdán, 1896. július hó 15-én

Fekete gyémántok.

Dráma 6 képen.

Felelés szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Pályázati hirdetés.

A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságánál egy évi 500 forint segély díjjal javadalmazott fogalmazó gyakornoki állás üresedésbe jött.

Pályázati határidő 14 nap.

Közelebbi felvilágosítás a pénzügyigazgatóságnál nyújtható.

Nagyvárad, 1896. július 8.

Papp,

kir. pénzügyigazgató.

9623/1896.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 9623/896 szám alatt kelt határozata folytán az árverelő küldöttség által ezennel közhirre tétetik, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező szántóföldek haszonbérbe adására nézve a **folyó évi szeptember hó 14-én** és következő napokon délelőtt 9 órától és délután 3 órától kezdve nyilvános árverés fog tartatni a helyszínén.

Az árverés kezdetét veendi a Nagyvárad-ujvárosi földeken a jelenlegi »Sport« területnél, folytatattatik a v.-olaszói szántóföldeken és befejeztetik a v.-velencei szántóföldeken.

A haszonbérleti év kezdődik **1896 évi november hó 1-ső napján** s tart 12 egymásután következő éven át, vagyis **1908 évi október hó 31-ik napjáig** a haszonbérbe adandó terület mintegy 1020 hold 1200 □ öllel számítva, és 2 és 5 holdas részletekben fog bérbe adatni.

Kikiáltási ár a múlt évi haszonbéri összeg, melyhez még külön hozzájárul a csöszbér, holdankint 1 frtjával számítva.

Az első évi haszonbér és a csöszbér a legtöbbet ígérő által az árverés alkalmával a leütéskor azonnal befizetendő az árverelő küldöttségi elnök kezeihez, ellenkező esetben árverelő kárára és veszélyére azonnal új árverés fog tartatni.

Árverelőt tett ígérete és az árverési feltételek azonnal kötelezik, Nagyvárad város közönségét azonban csakis a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek az árverés eredményét jóváhagyó határozata után.

Az árverési feltételek a város gazdasági ügyosztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1896. június 16.

Papp János,

gazdasági tanácsnok,
árverelő küldöttségi elnök.